

کتاب

تذکره سادات اوجا

تالیف

محمد قدرت الله گوپاموی (هندوستان)

ناشر اردو شیر بنشاهی فرزند خدادار رحم مرزبان ال آبادی

خاص

در بندر معصومہ بمبئی بزبور چاپ آرت گریڈ

تاریخ اتمام چاپ پانزدہم دیکماہ ۱۳۳۶

در چاپخانہ سلطانی بمبئی

حق چاپ در ہمہ جا محفوظ است کسی بدون اجازہ ناشر طبع نفرماید

بہائی جلد در ہندہ روپیہ پانچ و علاوہ محصول ڈاک پور ایران ۱۵۰ ریال

سر آغاز ۱۲۳۲

ای نام تو بهترین سر آغاز بی نام تو نامه کی گشتم باز
 ای کار گشای هر چه بستند نام تو کلید هر چه بستند

در سفر الم بحیر آباد کن که مرکز زبان فارسی
 در هندوستان است تصادف روزگار مرا بکتابخانه آشنا کرد و
 در میان کتب چاپی آن کتابخانه به تذکره ای که در صفحات بعد سطر
 خوانندگان محترم میرسد دست یافتم چون هنوز تا کنون این
 تذکره بچاپ نرسیده است ولی نام کتاب و مؤلف آنرا کم و
 بیش از اهل تحقیق شنیده بودم در صد و چاپ آن برآمد
 و خدا را سپاسگزارم که توفیق انجام این خدمت را نصیبم کرد
 این تذکره خصوصیات و دارد که در یک مقدمه ای که بر آن نوشته شده
 است شرح داده شده و تکرار آنرا ناشرزاید میدانم آنچه را که در
 اینجا باید گویم این است که جز این نسخه ای که متن قرار داده ام به
 نسخ خطی دیگر دسترس نیافتم تا پس از مقابله و تصحیح بچاپ
 برسانم شاید هم نسخ غیر از این موجود نباشد و اگر هم در جایی

موجود است ناشر از آن اطلاعی ندارد. در برخی صفحات کلمات افتاده
 و یا غلط رسم الخط شده است که ناشر آنرا تصحیح و در پاورقی نموده
 ام. اگر در متن بکلمات نا آشنا و یا بیگانه برخورد نمودم آنها
 را نیز در پاورقی و حاشیه تصحیح و معنی درست آنرا نموده ام.
 چون نویسنده این تذکره مکتف بر هندی است و فارسی را در سر
 زمین هند فراگرفت است خواه و ناخواه بر زبان و قلم او کلمات
 هندی و یا بیگانه جاری شده است که اینهم در مقابل این کتاب
 عظیم بسیار ناچیز است. فارسی مؤلف خوب و قابل فهم
 هر فارسی زبان و فارسی دان است بر خلاف مطالب روزنامه
 های ایران که با هیچ رمل و اسطرلابی برای فارسی دانان قابل
 حل و فهم نیست شاید جای آن داشت که این مجموعه هم بر ذخایر
 ادبی ما افزوده شود و منت خدای رحمت و شانه سزا است که توفیق
 نشر و چاپ آنرا یافتیم امید است که این خدمت ناچیز را اهل
 فضل و ادب بیدیه محبت نگرند و در راه تنظیم تاریخ ادبیات اسلامی
 بدانش مندان و اهل تحقیق باشد. بقدر امکان کوشش شده
 است که کتاب بدون غلط چاپی باشد ولی باز هم اگر کلمه از زیر
 دست ناشر بیرون رفت است از اشخاص فاضل و

دانشمند تقاضا دارد که برای این بنده منت نهادن و اغلاط
 رایج و اشتباهات و ارسال فرمایند تا انشاء الله در چاپهای بعد
 تصحیح شود. خیرلی ممنون می شویم اگر ما را راهنمایی های مفید
 فرمایند و البته هرگونه پیش نهادی که برسد که مفید باشد با کمال
 میل خواهیم پذیرفت باشد که با کمک و مساعدت اهل
 دانش و فضل با انجام خدمتسی موفق شویم

بی بی اردشیر خا صغ

دیماه ۵۶ / ۳۶ / ۱۳

KHAZE BOOK-SELLER.

Koka Building. 1st Floor,
 Play House. BOMBAY-8.

پیش‌گفتا

تذکره نویسی در ادبیات فارسی سابقه طولانی و بس
 ممتدی دارد و بسبب وجود همین تذکره‌هاست که با نام بسیاری
 از گویندگان و زندگانی و آثار آنها آشنائی حاصل مینمایم آنچه
 که درین تذکره‌ها کم و بیش یکسان است. این است که گردآورنده
 یا بهتر بگوییم مؤلفین تذکره‌ها در نوشتن شرح حال شعرا و
 سخنوران راه مبالغه را پیموده و همه را هم سنگ و در ردیف
 هم قرار داده اند آنچه که امروزه "نقد سخن" معروف است و تذکره
 را بکار برده نشده اند شیوه "سخن‌سنجی" ای که امروز در اروپا
 معمول است در تذکره‌ها نفیست همه گویندگان بنظر مؤلفین
 تذکره‌ها خوب بوده اند شیوه که امروز در اروپا و بین دانشندان
 متداول است و آثار هر شاعری بدقت بررسی و حلّاجی میشود
 و تذکره‌ها وجود ندارد. تذکره‌ها فقط یک فایده داشتند و دارند
 که نویسندگان تاریخ ادبیات را با اسامی گویندگان و آثارشان
 آشنائی سازند. ولی نمی‌توانند در باره یکا یک گویندگان قصه‌ها

صحیح بنمایند.

تذکره حاضر نیز در ردیف همان تذکره است یعنی
 بنظر مؤلف بیشتر سرا گویندگانی که در تذکره از آنها نام برده است
 در ردیف گویندگان خوب بوده با که از شعری خوب
 و معروف مانند فرخی سیستانی منوچهری و امغانی نامی در میان نیست
 در حالی که از شعری دیگری که براتب از او پست تر بوده اند اسم
 برده است بیشتر از شرح حال شعرائی که در هند میزیسته اند
 و بزبان فارسی سخن می گفتند درین تذکره آمده است از
 شعرای خوب و معروف جز چند سطر شعر که آنهم جزو اشعار خوب
 آنها نیست یاد شده است از شعرائی که معاصر یا دوست و
 بوده اند بمبالغه سخن رفت و از کلامشان هم زیاد در این مجموعه
 آورده است شیوه ایکه مؤلف در نوشتن این کتاب بکار برده
 است نسبتاً بی تکلف و ساده و روان است و برای یک نفر بیگانه
 و آنهم کسیکه دور از وطن سعدی و فردوسی میزیسته است
 در حد خود خوب نوشته است مگر اینک در چند موارد اصطلاحات
 نابجور و ناانجاری بکار برده که بایکبار خواندن خواننده متوجه مطلب
 نخواهد شد مثلاً "در عمر بیست سالگی بجای" در سن بیست سالگی

یا در شعر شعور بجای دُر سن رُشد و شعور و غیره آن زیاد بچشم بخورد
 گاهی از اوقات نویسنده کلمات هندی را انداخته بجای فارسی
 بکار برده است که در پاورقی معنی آنها داده شده است کلمات
 انگلیسی و فرانسسه هم بندرت در کتاب دیده می شود مثلاً بجای حکومت
 کلمه انگلیسی آن بکار رفت پاور چند مورد کلمات اردو استعمال شده
 است و این خود مینماید که مؤلف از شرط مذاقه ای که بزبان فارسی داشته
 است خود را برای نوشتن چنین تذکره آماده کرده و الحق اگر از انصاف
 نگذریم کاری بس پرارج انجام داده است که ما با درد دست داشتن
 این تذکره بنام بسیاری از گویندگان فارسی زبان که در هندی
 روزگار بسر برده اند آشنائی شتویم و از آنها و آثارشان سرو
 سامان میجوئیم نام بسیاری از گویندگان این تذکره در تذکره های قبل و بعد نیست از
 خصوصیات دیگر این تذکره استعمال کلمه "ولایت" بمعنی محل تولد و زادگاه است مثلاً اوقتی میخوانیم
 گوید فلان از زادگاه خویش بهندوستان آمد میگوید فلان شاعر از ولایت
 رهسپار هند گشت یا لپیژ اینگونه عبارت کلمه "پستر"
 بجای سپس و پس از آن و بعد از آن در این تذکره زیاد بکار رفته
 است که معنی آن در پاورقی نموده شده است در بعضی جاها
 نیز عبارت فارسی مؤلف نامانوس است که در پاورقی تصحیح شده

است اگر ازین جزئیات بگذریم تذکره مذکور جزو تذکره های خوب
 و با ارزش است و بایستی هر فارسی زبانی عموداً و پهراپیرونی علاقه مند بآداب
 فارسی خصوصاً با وقت تمام آنرا مطالعه نماید تا بسبب و شیوه بکینفر
 بیگانه آشت نماند و با اسامی و آثار بسیاری از گویندگان بیگانه
 فارسی گو آشنائی بهمیرساند البته جای این تذکره در میان ادبیات
 فارسی خالی بود که آنهم بهمت آقای اردو شیر خاضع یعنی ناشر چاپ
 و برای استفاده فارسی زبانان و علاقه مند بزبان فارسی حاضر و آماده
 می شود جای آنرا در کتاب استقبال شود تا موجبات دلگرمی
 ناشران فراهم شود. در دنیا که داستان های عشقی خواننده فراوان
 دارد و نویسنده و ناشر هر دو از سود مادی برخوردار می شوند ناشرین
 و نویسندگان کتب ادبی و علمی بایستی از طرف مقامات دولتی
 تشویق و موجبات دلگرمی آنان فراهم شود تا بتوانند بخدمت خود
 ادامه دهند.

بیبی. اول دیماه ۱۳۳۶

فرهاد آبادانی

فہرست نام شعری نتایج الافکار

نام شعرا	صفو	نام شعرا	صفو
شیخ اوصدین کرمانی	۲۲	حرف الالف	
شیخ اوصدین اصفہانی	۲۳	محمد قدرت اللہ گوپاموی	۳
شیخ الرئیس ابوعلی سینا	۲۴	مؤلف کتاب	
اوصدین انوری ابپوردی	۲۵	بہرام گوشہنشاہ ساسانی	۱۲
معین الدین اشرفی قنوی	۲۶	میرالہی اسدآباد ہمدان	۱۷
افضل الدین کاشانی	۲۷	ابولضر احمد جام	۱۹
مولانا ابن حسام خانی	۲۹	شیخ ابوالحسن علی بن	"
حکیم جمال الدین ابواسحق	"	جعفر الخرقانی	
شیرازی		شیخ ابوسید فضل اللہ	۲۰
شیخ نور الدین آذری اسفہانی	۳۰	ابی الخیر	
اہلی خراسانی	۳۲	ابو اسمعیل عبداللہ بہری	۲۱
(خان احمد خان فسوب)	۳۵	الانصاری	

نام شعراء	صفحو	نام شعراء	صفحو
سلطان العارفين بايزيد	98	ميرزا علي نقی ايجاد همدانی	94
بسطامی		میر محسن امتیاز کرمانکی	95
مولانا کمال الدین بنانی	99	میرزا علی نقی خان انصاف	"
هراتی		حاجی لطف علی آذر صفهانی	96
خواجہ شہاب الدین کرمانی	"	میر غلام علی آزاد بلگرامی	97
ابوالفتح بہرام میرزا خلف	100	نورالدین محمد خان بہادر	98
صفوی		متخلص باور	
مولانا عبد الباقی تبریزی	101	مواوی محمد باقر آگاہ تالپی	99
مولانا عبد الباقی قزوینی	102	المدراسی	
خواجہ غیاث الدین محمد بزمی	"	میر محمدی خان مدراسی	96
استرآبادی		میرامداد علی بلگرامی	"
میرزا باقر صفهانی	"	قرای خراسانی	"
بیرم خان بدخشانی	"	مستامہ تونی آتون منکود	97
ملا حاجی بہرام بخارانی	103	ملا بقالی ہندی	
شیخ بہاوالدین محمد عالی بہا	"	مستامہ آرزوی سمرقندی	"
باقر خان امیر نجم ثانی	105	حرف البار	

نام شعراء	صفو	نام شعراء	صفو
تذوی ابهری	۱۲۵	چندر بہان برہمن اکبر آبادی	۱۰۶
تقی اوصدی بلبانی اصفہانی	۱۲۶	آقا مہدی بیانی اصفہانی	۱۰۸
طارضا بکلی اردکانی	"	میرزا صدر امینا گیلانی	۱۰۹
میرزا حسن تاثیر تبریزی	۱۲۸	میرزا محمد تقی پرول اندجانی	"
پیر عبد اللطیف خان شہرستانی	"	جعفر بیگ ہمیش کشمیری	"
میر تقی مروارید کاشی	۱۲۹	رفیج خان بازل شہیدی	۱۱۱
آقا تعظیما قمی	"	بہو پت رائے بیغم سیرگی	۱۱۲
میرزا عجم قلی ترکمان شیرازی	"	میرزا عبدالقادر بیدل ختائی	"
ملا ترابی بلخی	۱۳۰	میرزا باقر اصفہانی	۱۱۸
مولوی رحمت التملکین کشمیری	۱۳۱	بدیع سمرقندی	"
مولوی محمد توفیق کشمیری	"	میر عظمت التذیب بنگرامی	۱۱۹
حکیم عظیم الدین خان بکھنوی	۱۳۲	شرف الدین علی پیام	۱۲۱
حرف النساء		اکبر آبادی	
خواجہ حسین شنائی مشہدی	۱۳۳	مکھن لال بہت بنگرامی	"
مفاز حسین ثاقب سہزادی	"	سید ترضی ہمیش مدرسی	۱۲۲
میر افضل ثابت الہ آبادی	۱۳۴	حرف التار	

نام شاعر	صفحه	نام شاعر	صفحه
جرات گیلانی		میر محمد عظیم ثبات آبادی	۱۳۶
غلام حسین جودت درآسی	۱۶۳	شیخ آیت اللہ ثنا کشمیری	۱۳۷
مسمات جمیل اصفہانی	۱۶۴	شیخ غلام حسن ثمن بلگرامی	"
حرف الحار		میر مہدی ثاقب مدراسی	۱۳۸
حسین بن العالم الغوری	۱۶۴	حرف الجیم	
خواجہ امیر حسن سنہری دہلوی	۱۶۷	جلال الدین محمد مولانا رومی	۱۳۹
خواجہ شمس الدین محمد حافظ	۱۷۱	عبدالواسع جبلی عربستانی	۱۴۳
شیرازی		مولانا عبدالرحمن جامی	۱۴۵
مولانا محمد حسام قہستانی	۱۷۸	شاہ فضل اللہ جمالی دہلوی	۱۵۳
ملاحیرانی قمی	"	سلطان میرزا ابراہیم چاہی	۱۵۴
ملاحیدر کلونج ہراتی	"	آصف خان میرزا جعفر قزوینی	۱۵۵
ملاحیرتی از اہالی تون	۱۸۰	نور الدین محمد جہانگیر پادشاہ	۱۵۶
ملاحرفی اصفہانی	۱۸۱	ملاحفزی تبریزی	۱۵۹
مولانا تقی الدین حزن	۱۸۲	میر عبدالرحیم چیشی	"
اصفہانی		میرزا فتح اللہ جناب اصفہانی	۱۶۱
قاسم بیگ حالتی ترکمانی	۱۸۳	میرزا محمد ہاشم موسوی خان	۱۶۱

نام شعراء	صفحه	نام شعراء	صفحه
میر اولاد محمد خان ذکام بلگرامی	۲۵۹	مولوی مصطفیٰ علیخان خوشدل	۲۲۶ ✓
میرزا محمد سمیع اکبر آبادی حرف الراء	۲۶۰	محمد رضا علیخان خوشنود حرف الءال	۲۱۶۰ ✓
استاد ابو الحسن رودکی سمرقندی	"	مولانا میرزا داؤد مشہدی دیوانہ عشق بغدادی	۲۱۶۱ ۲۱۶۵
مولانا رشید الدین و طواطم بلخی	۲۶۱	حکیم عین الملک دوانی گیدانی	"
مولانا حکیم روحانی سمرقندی میر حیدر رفیعی سحانی کاشانی	۲۶۲ "	میر رضی دانش مشہدی دردی سمرقندی	۲۱۶۶ ۲۵۰
میر رضی ارتستانی	۲۶۱۴	نواب اعز خان دیدہ ترکمان فقیر صاحب درمند او دیگر	" ۲۵۱
میرزا عبدالرحیم خانخانان	۲۶۵	خواجہ میر درد شاہ بھمان آبادی حرف الءال	۲۵۲ حرف الءال
مولانا رازی شوشتری میرزا محمد سعد الدین	۲۶۸ ۲۶۸	ملا ذوقی اردستانی محمد امین ذوقی کاشانی	۲۵۸ "
راقم مشہدی			

نام شعرا	صفحه	نام شعرا	صفحه
مختتم علیخان حشمت نیشانی	۱۹۵	حزینی خراسانی	۱۸۷
حکیم بیگ نمان حاکم لاهوری	۱۹۶	میرزا محمد رضی حزینی	"
شیخ محمد علی حزین لائنجی	۱۹۸	میرزا سلیمان حاجی اصفهانی	"
حاجی شاه عبدالهادی	۲۰۵	میرزا عزیز اللہ حضوری قومی	۱۸۵
مولوی محمد حسن علی ماہی	۲۰۶	سیدت اللہ حاتم کاشانی	۱۸۶
حرف النہار		صدری تبریزی	"
حکیم افضل الدین خاقانی شروانی	۲۰۸	خواجہ حاجی سمرقندی	"
ابو الحسن بکین الدین امیر	۲۱۰	ملاحیاتی گیلانی	۱۸۷
خسرودہلوی		مولانا حیاتی کاشی	۱۸۸
مولانا خوارکی تبریزی	۲۱۹	شہ باقرخان حاصل مشہدی	۱۸۹
ناری قلندر اصفہانی	"	حسن خان شاطو	۱۹۰
میرزا محمد خلیل خراسانی	"	آقا حسین خوانساری	"
سید حسین خالص اصفہانی	۲۲۰	حکیم حافظ گیلانی	۱۹۱
امیر الامرا صمصام الدولہ	۲۲۲	گرو بخش حضوری ملتانی	۱۹۲
میر خورشید علی بلگرامی	"	لال شیورام داس کبر آبادی	۱۹۳
سید محمد خلوص مدرسی	۲۲۳	میرزا امام قلی حشمت اصفہانی	۱۹۴

ف

صفحه	نام شعراء	صفحه	نام شعراء
۲۶۹	زمانای نقاش متخلص رضوی	۲۸۵	میر میرین راز اصفهانی
	اصفهانی	۲۸۶	جناب راجب پانی پتی
۲۷۰	میرزا حسن بیگ رفیع قزوینی	۲۸۷	میرزا محمد تقی رسا چغتائی
۲۷۲	امیر راستی تبریزی	۲۸۸	حکیم باقر حسن رالیق مدرسی
"	میر محمد زمان راسخ سهرندی	۲۸۹	میر مبارک اللہ راجب بلخی
۲۷۴	میر عسکری عاقل خان رازی	۲۹۰	عارف الدین خان رونق بزمی
۲۷۵	شاه رضا رضائی تهرانی	۲۹۸	محمد حسین قادری سهندستانی
۲۷۶	امیر رضائی رضوی		حرف الزرار
"	شیخ محمد رضا تہمتی	۳۰۰	مولانا زلالی خراسانی
۲۷۷	مولانا امام الدین لاہوری	"	طازمانی یزدی
"	احسن اللہ خان کشمیری	۳۰۱	حکیم زلالی خوانساری
۲۷۸	محمد بیگ رشکی ہمدانی	۳۰۲	امیر زندہ دل اہل ساوہ
۲۷۹	سید جعفر روحی رنیر پوری	"	مولانا زکی ہمدانی
۲۸۰	ملا حسین رفیق اصفهانی	۳۰۴	شیخ فخر متخلص بزاز اہل آباد
"	میرزا جعفر اہلب اصفهانی	۳۰۵	زیب المنار بیگم دستم
۲۸۳	میرزا جان رسا ہمدانی		شاهنواز خان صفوی

نام شاعر	صفحه	نام شاعر	صفحه
محمد سعید قرشی ملتانى	۳۳۷	مسماة زائيرى ايرانى	۳۰۷
بهرام ستقار ماورالنهرى	۳۳۸	زرانشنت بهرام پيرو بشيرن آبادى	"
مير محمد على سالک کاشانى	۳۳۹		
ميرزا جلال الدين سيادت لاهورى	"	حرف السبين	
مير سيد على مشهيدى	۳۴۲	نجدالدين آدم حكيم سنائى غزنوى	۳۱۳
حاجى محمد سلم كشميرى	۳۴۳	مولانا سعدالدين جموى	۳۱۶
محمد افضل سرخوش شاهجهان آبادى	۳۴۶	شيخ سيف الدين باخرى بخارى	۳۱۷
مولانا سرآمد كشميرى	۳۵۱	شيخ شرف الدين سعدى شيرى	۳۱۸
ميرزا رفيع مودا شاهجهان آبادى	"	خواجہ جمال الدين سلمان ساوجى	۳۲۳
سيد محمد اصفهانى	۳۵۲	ميرزا نظام الدين احمد چغتائى	۳۲۷
حكيم صديق سخنور بلگرامى	۳۵۴	سلطان محمد سلطان قمى	۳۲۸
فريدكو سلطان بنت كلبم	۳۵۶	ملاحسن على سوزى ساوه	۳۲۹
عليخان داغستانى	"	مولانا سحابى استرآبادى	"
حرف الشين		شاه صفى سام ميرزا استخلفى السامى	۳۳۱
شاه ركن الدين محمود سنجانى	۳۵۷	ميرزا محمد قلى سليم تهرانى	۳۳۲
شيخ شرف الدين بوعلى قلند عرقى	۳۵۸	سعيداى سرمد كاشانى	۳۳۴

ق

نام شعراء	صفحو	نام شعراء	صفحو
شیخ شاہ نظر قمشہ اصفہانی	۳۸۳	شاہ شرف الدین کجی امیری	۳۵۹
علا شیدا فتحپوری	"	البہاری	{
محمد اسحاق شوکت بخاری	۳۸۶	میر سید شریف جرجانی	۳۶۱
شیخ حسین شہرت شیرازی	۳۹۲	شاہ پورین محمد نیشاپوری	۳۶۲
میر سید محمد شہد اصفہانی	۳۹۴	آقا ملک امیر شاہی سر بلوچ	۳۶۳
معنی یاب شاعر پنجابی	"	مولانا شرف الدین علی یزدی	۳۶۵
میرزا محمد حسین شہیم شیرازی	۳۹۵	مولانا شہیدی قمی	۳۶۶
میر سید محمد شاعر بلگرامی	"	مولانا شریف تبریزی	۳۶۸
لالہ بال مکن شہود مانگیور ہند	۳۹۶	میرزا اشرف جہان قزوینی	"
مولوی محمد باقر شہید طبرانی	۳۹۷	مولانا شوقی تبریزی	۳۶۹
لچہن نارائن شفیق اوزگ	۳۹۹	عبدی بیک شراری ہمدانی	۳۷۰
آبادی	{	شانی لکھو	"
مولوی غلام غوث شوقی	۴۰۱	محمد رضا شکبسی صفایانی	۳۷۱
گوپاموی	✓	شرف الدین حسن حکیم شفقانی	۳۷۳
غلام محی الدین شایق علیخان	۴۰۶	اصفہانی	{
شایق	✓	مولانا شاپور تہرانی	۳۷۵

نام شعرا	صفحه	نام شعرا	صفحه
مولانا کمال الدین حسن	۱۶۳۲	حرف الصاد	
ضمیری اصفهانی		ذین الدین صاعد خوشانی	۱۶۰۸
شیخ نظام ضیری بلگرامی	۱۶۳۴	میرزا محمد علی صاحب اصفهانی	"
میر ضیاء الدین شاد جهان آبادی	"	میر صیدی طهرانی	۱۶۱۸
سید ضیاء اللہ بلگرامی	۱۶۳۵	حکیم کاظم مسیح اللسان صاحب	۱۶۱۹
حرف الطاء		حاجی صادق صامت اصفهانی	۱۶۲۱
شاه طاهر معروف بدکینی	۱۶۳۶	ملا صبیح کشمیری	"
طوفی تبریزی	۱۶۳۸	میر روز بھان صبری اصفهانی	۱۶۲۲
مرا طالب آملی کاشی	"	میرزا محمد ابراهیم صفائیزی	۱۶۲۳
ملا طغرل ششہدی	۱۶۴۱	میرزا محمد جعفر صافی اصفهانی	۱۶۲۴
میرزا عبدالباقی طیب موسوی	۱۶۴۲	آقا محمد تقی صہبائی	۱۶۲۵
میرزا طیب طوفان مازندرانی	"	ملا سلیمان صباحی کاشانی	۱۶۲۷
مولوی شاہ وجیہ اللہ طالب	۱۶۴۳	میر عبدالحئی خان صادم	۱۶۲۸
عظیم آبادی		اورنگ آبادی	
حرف الطاء		نظام الدین احمد صافی بلگرامی	۱۶۲۹
ظہیر فاریابی سمرقندی		حرف الصاد	

ش

نام شعراء	صفحہ	نام شعراء	صفحہ
آقا علی گیلانی	۱۷۲	ملا علی ہری اصفہانی	۱۷۷
حسن بیگ تکلوتابی	۱۷۷	میر محمد طاہر ٹنہوری ترشیزی	"
مولانا عبد الکریم شامو	"	شیخ محمد ظفر اورنگ آبادی	۱۷۵
شیخ عبد العزیز عزت آبادی	"	حرف لعین	
شیخ ناصر علی سہرندی	۱۷۵	عین القضاات بہدانی	۱۷۲
عطیہ نیشاپوری	۱۷۳	شیخ فرید الدین عطار نیشاپوری	"
میرزا محمد عالی شیرازی	۱۷۵	مولانا فخر الدین عراقی بہدانی	۱۷۵
احمد عبرت شاہ بھمان آبادی	۱۷۹	شیخ علاؤ الدلہ سمنانی	۱۷۸
خواجہ باقر عزت شیرازی	۱۷۹	ابو القاسم حسن عسکری بلخی	۱۷۹
میر عبد الجلیل الحسینی بلگرامی	"	حکیم عبد العزیز عسکری ہراتی	۱۷۶
عبد الرحیم عابد تورانہ	۱۷۱	حکیم عمر خیام نیشاپوری	"
شیخ علی عظیم سہرندی	۱۷۵	مولانا عماد فقیرہ کرمانی	۱۷۵
ہنرور خان عاقل شاہ بھمان آبادی	۱۷۶	ملا عہدی باکوی ایرانی	۱۷۶
آقا محمد عاشق اصفہانی	۱۷۷	شاہ اسمعیل ثانی عادلہ	"
عارف الدین خان عاجز	۱۷۹	میر سید علاؤ الدین علاؤدی	۱۷۷
اورنگ آبادی		مولانا سید محمد عرفی شیرازی	۱۷۸

نام شعراء	صفحه	نام شعراء	صفحه
علامہ طاہر غنی کشمیری	۵۱۲	سید محمد عارف بلگرامی	۵۰۱
محمد اکرم غینتہ پنجابی	۵۱۶	میر عبد الوالی عزلت سورتی	"
سید غلام مصطفیٰ بلگرامی	۵۱۸	میر قاسم خان عاشق	۵۰۳
میر غلام نبی بلگرامی	۵۲۰	اکبر آبادی	{
سید کریم اللہ غریب بلگرامی	"	شیخ فقیر الدین عزت لکھنوی	"
سید جلال الدین غالب	۵۲۱	نور الدین محمد خان عاصی	۵۰۴
زید پوری	{	میر زارین الدین عشق	"
میر غضنفر حسین بلگرامی	۵۲۲	اسحق بیگ عذری اصفہانی	۵۰۵
حرف الفاء		مولوی سید محمد عبد الودود آبادی	۵۰۶
حکیم ابوالقاسم فردوسی طوسی	"	مسلمت عظمت سمرقندی	۵۰۹
امیر نظام الدین علی شیرفانی	۵۲۷	حرف الغین	
بابا فغانی شیرازی	۵۲۸	سید علی درویش تهرانی	۵۰۹
سید محمد فکری شہدی	۵۳۱	خواجہ یزدی	"
مولانا فدائی لائنجی	۵۳۲	مولانا غزالی شہدی	۵۱۰
امیر فارغی شیرازی	"	خواجہ غیث زرباف یزدی	۵۱۱
شیخ ابو الفیض فیضی اکبر آبادی	۵۳۳	مولانا غزالی بہرائی	۵۱۲

صفحہ	نام شعراء	صفحہ	نام شعراء
۵۳۰	ابو تراب فرقی جو شتقانی	۵۵۳	خواجہ قطب الدین بختیاراوشی
۵۳۸	ملا عبد الرزاق فیاض لائنجی	۵۵۷	میر محمد حسین الدین قاسم انوار سیرت پری
۵۳۹	فصیحی تبریزی	۵۵۹	میر شاہ قوام الدین اصغرہانی
"	مولانا فصیحی ہراتی	"	محمود بیہلوان خوارزمی
۵۴۰	مولانا فراتی سمرقندی	۵۶۰	ملاقیدی شیرازی
۵۴۱	ملا محسن فیض کاشانی	"	قاسم خان جوینی
"	شیخ حسن فانی کشمیری	۵۶۲	حاجی محمد جان قدسی مشہدی
۵۴۱	ملا فرح اللہ شوستری	۵۶۴	قاسم بیگ قسیمی افشاری
۵۴۳	میر احمد فایق لاہوری	"	محمد قاسم دیوانہ مشہدی
۵۴۴	آقا ابراہیم فیضان شاہجہان آبادی	۵۶۶	شاہزادہ داراشکوہ قادری
۵۴۵	ملا محمد نصیر فالین ابہری	۵۷۱	سید عبد اللہ قابل بلگرامی
۵۴۶	سید اسد اللہ فرد بلگرامی	۵۷۲	محمد پناہ قابل کشمیری
"	میر نواز شہ علی فقیر بلگرامی	۵۷۳	محمد قاسم چاند پوری
۵۴۷	شمس الدین فقیر شاہجہان آبادی	"	میرزا محمد حسن قسیمی لاہوری
۵۵۰	مولوی سید خیر الدین فایق بلخی	۵۷۹	محمد قدرت اللہ گویا موی مولف کتاب
۵۵۲	جمیل خانم فصیح اصغرہانی		

نام شعراء	صفحہ	نام شعراء	صفحہ
مسمات لالہ خاتون کرمانی	۶۱۲	حر الکاف	
حرف المیم		کمال الدین اسمعیل اصفہانی	۵۹۰
امیر معری نیشاپوری	۶۱۳	شیخ کمال الدین نجدی	۵۹۳
شیخ سعد الدین محمود شہستانی	۶۱۵	محمد عبداللہ کاتبی نیشاپوری	۵۹۶
مولانا محمد منخرلی نائینی	۶۱۶	محمد قاسم کاپی بخارائی	۵۹۹
مولانا موالی تونی	۶۱۸	ابوطالب کلیم سہدانی	۶۰۱
خواجہ حسین مروی	"	عبدالرحیم کم گو کشمیری	۶۰۵
میرزا قلی سیلی ہراتی	۶۱۹	میر عبدالرحمن وزارت خان	۶۰۶
مولانا مشفق بخارائی	۶۲۱	گرامی خوانی	
مولانا مختشم کاشی	۶۲۱	شیخ سعد اللہ گلشن احمد آبادی	"
ملا مجلسی اصفہانی	۶۲۰	گجرات	
صن بیگ نقیبی تہرنیری	"	میرزا گرامی کشمیری	۶۰۷
ملا مسعود اصفہانی	۶۲۱	شیخ گلشن علی جونپوری	۶۰۸
میر مغیث الدین محوی ہمدانی	"	محمد باقر خان گوہر دراسی	۶۰۹
ملا ملک قصبی	۶۳۲	حرف اللام	
ملکی سرکانی	۶۳۴	مولانا لسانی شیرازی	۶۱۱

نام شعراء	صفو	نام شعراء	صفو
میر غلام نبی محب بلگرامی	۶۶۲	مسی کلال بندی	۶۳۵
میر سید علی مشتاق اصفہانی	۶۶۳	آقا عبدالمولیٰ سنجانى	۶۳۶
میرزا عبد الرضا متین نجفی	۶۶۵	میر محصوم کاشانی	۶۳۷
میرزا محسن الدین اصفہانی	۶۶۷	میر منتہی طہرانی	۶۳۸
درویش مجید طالقانی	۶۶۹	ابوالبرکات طامنیر طالقانی	۶۳۹
میر مقبول قومی	۶۷۰	حکیم رکن مسیح کاشی	۶۴۰
شیخ غلام قطب الدین	۶۷۱	مولانا مفید بلخی	۶۴۱
مصیب ال آبادی	۶۷۲	میرزا محمد علی ماہر اکبر آبادی	۶۴۲
محمد محفوظ خانبہادر	۶۷۳	ملا معنی کشمیری	۶۴۳
شہادت جنگ	۶۷۴	مولانا مخفی رشتی لاسنجانى	۶۴۴
میرزا مسطہر جان جانان	۶۷۵	مولانا درویش مقصود ہراتی	۶۴۵
مردان علیخان بتلا مشہدی	۶۷۶	مخلص کاشانی	۶۴۶
بہوری شگہہ شرب اکبر آبادی	۶۷۷	محرر الدین محمد موسوی خان	۶۴۷
مولوی شاہ عبدالقادر	۶۷۸	میرزا ابوالحسن شیرازی	۶۴۸
نیشاپوری	۶۷۹	میرزا لطف اللہ تبریزی	۶۴۹
محمد تقی اکبر آبادی	۶۸۰	رای رایان آندرام لاہوری	۶۵۰

صفحه	نام شعراء	صفحه	نام شعراء
۷۲۵	دلاور خان نصرت سیالکوٹی	۷۴۴	شیخ عبد الواحد سہرزدی
۷۲۷	نور الدین نوید شاہ جہا آبادی	۷۴۵	میرزا مبارک اللہ واضح
۷۲۸	لالہ حکیم چند نذرت تھانیہری		ساوی
۷۲۹	آقا محمد نصیب اصفہانی	۷۴۶	میر عبد الواحد بلگرامی
"	آقا محمد شاط اصفہانی	۷۴۹	میر معصوم و جہان سہرزدی
۷۳۰	مولوی تراز علی نامی خیر آبادی	۷۵۰	علی قلیخان والد واغستانی
۷۳۱	سمات نہانی	۷۵۶	آقا محمد امین وفا اصفہانی
	حرف الواو	۷۵۷	شیخ نور العین واقف لاہوری
۷۳۲	مولانا وحشی نافعی الکرمانی	۷۶۸	شیخ نواز شمس محی الدین
۷۳۶	وحشی کاشی		وامنق بلگرامی
۷۳۷	ولی دشت بیاضی قاسمی	"	میرزا امام وردی بیک
۷۳۸	میرزا محمد رفیع واعظ قزوینی		واصلی ایرانی
۷۴۰	شیخ عبد الواحد وحشت تھانیہری	۷۶۹	میرزا شرف الدین
"	میرزا طاہر وحید قزوینی		وناقسی
۷۴۳	میرزا شاہ تقی واحد اصفہانی	۷۷۰	سید ابوطیب خان
۷۴۷	میرزا احسن وامب اصفہانی		والامراسی

نام شعراء	صفو	نام شعراء	صفو
مولانا نظام استرآبادی	۷۰۹	میر قمر الدین منت مشہدی	۶۸۷
ابوالمکارم نرگسی بہری	۷۱۰	امیر الملک علی حسین خان ماجد	۶۸۹
میر معصوم خان ترمذی	۷۱۱	سیف الملک مختار	۶۹۲
مولانا علی احمد شانی	۷۱۱	میرزا محمد تھانہ علی شہاب پور	۶۹۵
ملا نوعی جنوشانی	۷۱۲	آبادی	
مولانا لطیفی نیشاپوری	۷۱۳	عوض رای مرست شہاب پور	۶۹۷
مولانا فدائی نیشاپوری	۷۱۸	غلام محی الدین معجز مدرسی	۷۰۰
شیخ علی نقی کمرہئی	۷۱۹	غلام بہائی مصحفی امرہی	۷۰۱
نادم گیلانی	۷۲۰	مسماست ہستی گنجوی	۷۰۳
مولانا نسبتی تہا نیشاپوری	۷۲۱	مسماست ماہی از طبقہ جلاپور	۷۰۴
مولانا نوری اصفہانی	۷۲۲	مسماست بہری ہراتی	۷۰۵
مولانا زین العابدین	۷۲۳	حرف النون	۷۰۶
مسعود نیکی اصفہانی	۷۲۳	شیخ نظامی گنجوی	۷۰۷
مولانا ناظم ہراتی	۷۲۴	سید شاہ نعمت الدولی	۷۰۸
میرزا نظام شیرازی	۷۲۴	کرمانی	
آقا محمد حسین نابھی اندجانی	۷۲۴	خواجہ نصیر الدین طوسی	۷۰۸